

JUSTIITSMINISTEERIUM

Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

Teie 21.11.2024

nr RIIGIKOGU/24-1068/
3T

Meie 29.11.2024

nr 8-2/7761

Vabariigi Valitsuse seisukoha edastamine 530 SE kohta

Vabariigi Valitsus, tutvunud Riigikogu liikme Leo Kunnase k.a 24. oktoobril algatatud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 5 täiendamise seaduse eelnõuga (530 SE) ning Siseministeeriumi 11. novembri 2024. arvamusega eelnõu kohta, otsustas k.a. 21. novembri istungil eelnõu mitte toetada.

Eelnõuga muudetakse kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadust ning täiendatakse § 5 lõiget 2 täiendava tingimusega, mille kohaselt on hääleõiguslik isik, kes ei ole Riigikogu poolt terroristliku režiimiga riigiks tunnistatud riigi kodanik.

Kehtiv põhiseaduse § 156 lõige 2 näeb aktiivse valimisõiguse puhul selgesõnaliselt ette vanuse tsensuse, milleks on vähemalt 16-aastat. Lisaks sätestab põhiseadus nn paiksustsensusena tingimuse, et hääleõiguse omamiseks peab olema kohaliku omavalitsuse maa-alal püsivalt elav isik. Erinevalt Riigikogu valimistest ei määratleta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel hääleõiguslikku isikut kodakondsuse kriteeriumi alusel ehk põhiseaduses ei sätestata kodakondsustsensust.

Oleme seisukohal, et tagamaks täiendava hääletamisõiguse piirangu (nõ kodakondsustsensuse sisse viimine) kahtlusteta kooskõla põhiseadusega tuleb eelkõige muuta põhiseaduse § 156 lõiget 2. Hääleõiguslike isikute ringi määratlemine muul viisil ei oleks kooskõlas üldiste põhiõiguste piiramise reeglitega, kuna riigivõim ei saa põhiõiguste kaitseala põhiseaduses ise omavoliliselt muuta. Põhiõigused on avatud kas igapähele või üksnes teatud kodanikele. Põhiseaduse § 156 lõikes 2 sätestatud põhiõigus on avatud kõikidele.

Vastavasisuline eelnõu on käesoleval ajal ka Riigikogu menetluses (536 SE).

Sel põhjusel ei saa toetada käesolevat eelnõu, mille sisuks on hääleõiguse piiramine kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Mariko Jõeorg-Jurtsenko 53955340
Mariko.Joeorg-Jurtsenko@just.ee